

Co dělal vyučující v jednotlivých fázích? Jaký druh otázek vyučující kladl? Vypište tyto otázky a zkoumejte, jaký druh odpovědi učitel očekává a které odpovědi žáci poskytli. Dá se určit vzor otázka – odpověď? Kolik času uplynulo mezi položením otázky a získáním odpovědi? Podle kterých kritérií vyvolává učitel žáky? Jak vyučující reaguje na nesprávnou/nečekanou odpověď? Jak se vyučující ujistí o tom, že žáci vysvětlení pochopili? Jak vyučující reaguje, když vidí, že žáci (nebo jednotlivý žák) něčemu neporozuměli? Pokouší se vyučující zapojovat všechny žáky? Jestli ano, jak to dělá? Jakou formou dává vyučující podněty k samostatnému myšlení? Kdy dění v hodině striktně řídí a na kterých místech dává vyučující prostor?

Pokuste se interpretovat jednání vyučujícího. Proč si myslíte, že vyučující jedná tak a ne jinak? Které alternativy v jednání se v dané situaci nabízejí?

Kde jsou silné stránky této hodiny z pohledu vyučujícího? Na kterých místech by se nabízeły alternativy? Které další otázky by byly důležité, aby se ze sebraného materiálu dalo vyvozovat něco pro budoucí možnosti jednání? Podívejte se na videozáznam z pohledu žáka v poslední a první řadě lavic. Jak vidí a jak slyší tito žáci? Jak interpretují jednání vyučujícího nebo svých spolužáků? Jaké závěry je možné z tohoto vyvodit? Které aspekty jejich účast na vyučování podporují a které omezují? Má žák příležitost dobře sledovat vyučování a přinášet vlastní nápady? Přemýšlejte, jaký by mohli mít žáci zájem účastnit se aktivně vyučování.

3 Návrh schématu analýzy (dle Münzinger, Voigt 1988, s. 356, 357)

Při analýzách ve skupině učitelek se osvědčil následující způsob práce s nahrávkami. (Zpravidla byl k dispozici vedle videonahrávky také psaný protokol [přepis].)

1. Informace o kontextu (předpokládané dosavadní vědomosti žáků, předešlá vyučovací hodina, ...).
2. Prezentace problémové úlohy, kterou účastníci sami vyřeší. Je důležité, aby případní učitelé jiného oboru přitom vyslovovali své interpretace, otázky a dohady. Simulují sebevědomé žáky.
3. Pozorování videonahrávky a přečtení přepisu (případně po částech).
4. Analýza procesu řešení. Jako orientace v analýze slouží ... analytické rozlišení mezi obsahovou, sociální a subjektivní dimenzí.
5. Určení stěžejních bodů analýzy. Skupina učitelů se dohodne na stěžejních bodech analýzy a na vybraném místě nahrávky se tato analýza prohloubí.
6. Vytvoření tezí. Z hlubší otázky vyplynou výpovědi, o jejichž zobecnitelnosti se bude hovořit.
7. Převedení do vyučování. Skupina učitelů diskutuje o důsledcích poznatků získaných během analýzy.

Seznam zkratk

ČŠI   Česká školní inspekce
MŠMT   Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy